

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лядов Антон,

*аспірант кафедри фінансового права, Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого, Україна,*

e-mail: ljadov.anton@gmail.com

Науковий керівник: д.ю.н., проф. О. О. Дмитрик

Аннотация. Рассматривается вопрос стимулирования инновационной деятельности путем применения налоговой льготы в форме инвестиционного налогового кредита. Предоставляется характеристика использования налогового кредита в сфере научно-исследовательские и опытно-конструкторские работы в некоторых странах мира. Обосновывается необходимость введения в налоговое законодательство Украины налоговой льготы в форме инвестиционного налогового кредита.

Abstract. The issue of stimulate innovative activity by application investment tax credit is considered. The foreign experience of usage of tax credit for R&D is analyzed. Proposals for improving the tax legislation of Ukraine in the sphere of stimulating innovation by application investment tax credit are suggested.

Keywords: innovative activity, investment tax credit, tax incentives, tax legislation.

В останні роки спостерігається тенденція до збільшення зацікавленості держави у розвитку правової бази у сфері науки та інновацій. Формується низка інститутів, спрямованих на підтримку інноваційної діяльності, що не є дивним, адже за сучасних умов, саме раціональне проведення політики у сфері інновацій є запорукою збільшення економічного добробуту країни. Як свідчить практика, одним із дієвих інструментів залучення капіталу у розвиток інноваційної діяльності є запровадження податкових пільг та дієвого механізму їх реалізації. У 2016 році Верховною Радою України було одержано Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо встановлення інвестиційних преференцій у виді інвестиційного податкового кредиту) [5]. У зв'язку з цим, пропонує-

мо розглянути можливості впровадження цього інституту в Україні з врахуванням досвіду інших держав.

Протягом останніх двох десятиліть, більшість урядів країн для досягнення своїх цілей розвитку, провадять політику, спрямовану на залучення приватного капіталу та приплив прямих іноземних інвестицій, шляхом лібералізації законів і правил створення та затвердження іноземних інвестиційних проектів, надання гарантій репатріації інвестицій та прибутків, створення механізмів врегулювання інвестиційних спорів. Податкові пільги також є частиною цих заходів, які, в залежності від законодавства держави, можуть мати різні форми: податкові надбавки, податкові канікули, податкові знижки, відтермінування сплати податків, зменшення ставок податків, дискреційні повноваження, податкові кредити і т.д. [1, с. 4–21]. В Україні питанню визначення поняття та форм податкової пільги присвячено статтю 30 Податкового кодексу України. Зокрема, податкова пільга тлумачиться як передбачене податковим та митним законодавством звільнення платника податків від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору, сплата ним податку та збору в меншому розмірі за наявності відповідних підстав. Податкова пільга може надаватися шляхом податкового вирахування (знижки), що зменшує базу оподаткування до нарахування податку та збору; зменшення податкового зобов'язання після нарахування податку та збору; встановлення зниженої ставки податку та збору; звільнення від сплати податку та збору [3]. При цьому, Податковий кодекс не містить жодного положення стосовно можливості надання спеціальних податкових пільг для платників податків, які провадять інноваційну діяльність, хоча абзац 7 статті 6 Закону України «Про інноваційну діяльність» одним із шляхів державного регулювання інноваційної діяльності передбачає встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності [4].

Проблема пошуку оптимальних шляхів стимулювання інноваційної діяльності існує давно і в даний час є особливо актуальною. В зарубіжних країнах накопичений значний досвід використання різноманітних заходів податкової підтримки, які обумовлюють прискорене впровадження нових високоінтелектуальних розробок і тех-

нологій. Пропонуємо на прикладі деяких держав розглянути особливості стимулювання інноваційної діяльності у формі податкового кредиту.

В Канаді передбачено податковий кредит для науково-дослідних та експериментальних розробок (scientific research and experimental development tax credit), який являє собою певне відрахування з податку, яке не повинно перевищувати загальну суми податку, протягом податкового року [2].

Центральне місце в системі податкового стимулювання інноваційної діяльності у Франції займає податковий кредит на проведення досліджень. Він був введений спочатку в 1983 році і потім неодноразово модифікувався. З 1 січня 2008 року його розмір становить 30 % від суми витрат на науково-дослідні роботи в межах до 100 млн. євро і 5 % вище цього порогу. Для підприємств, які вперше звертаються за одержанням податкового кредиту, ставка на перший рік встановлюється в розмірі 40 %, а на другий рік вже – 35 %. При цьому особа, яка вперше отримує дану пільгу не повинна мати прямої взаємозалежності з іншими підприємствами, які вже користувалися цією пільгою, а власник підприємства не користувався цією пільгою останні 5 років. Дослідження можуть проводитися як у Франції, та і в країнах ЄС, а також в Норвегії та Ісландії [6, с. 311–312].

В Нідерландах, для підприємців, які здійснюють наукові дослідження і розробки, в 2011 році було встановлено податковий кредит в розмірі 12104 євро. Якщо підприємець приступає до проведення досліджень вперше, він також може розраховувати на екстра кредит в розмірі 6054 євро. Для отримання податкового кредиту він повинен мати сертифікат на проведення наукових досліджень і витратити в фінансовому році на ці цілі щонайменше 500 годин [6, с. 313–314].

Податковий кредит, як інструмент стимулювання інноваційної діяльності також застосовується в ряді країн: Австралія, Великобританія, Данія, Ірландія, Італія, США, Швеція, Японія та інші. Податковий кодекс України у підпункті 14.1.181 пункту 14.1 статті 14 також містить поняття податкового кредиту, який являє собою суму, на яку платник податку на додану вартість має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду, визначена згід-

но з Податковим кодексом України[3]. Тобто, податковий кредит в тому розумінні, яким оперує Податковий кодекс України, жодного відношення до стимулювання інноваційної діяльності не має.

Водночас, законопроект щодо встановлення інвестиційного податкового кредиту, який було згадано раніше, має на меті врегулювати підтримку та розвиток інвестиційної та інноваційної діяльності та впровадження підприємствами інновацій, створення прозорого сприятливого інвестиційного клімату в державі, що стане подальшою базою для активізації обміну науковими знаннями та технологіями. Інвестиційний податковий кредит визначається як таке продовження строку сплати податку чи збору, при якому платнику податку за наявності підстав, надається можливість протягом певного терміну і в певних межах зменшувати свої платежі з податку чи збору з наступною поетапною сплатою суми кредиту і нарахованих відсотків. Однією з таких підстав є здійснення платником податку інноваційної діяльності, у тому числі створення нових або вдосконалення існуючих технологій, створення нових видів сировини або матеріалів [5].

Проте, наразі, даний законопроект знаходиться на стадії обговорення у Верховній Раді України вже на протязі двох років і жодних кроків на шляху його прийняття не було зроблено. Як свідчить світовий досвід, податковий кредит у науково-дослідницькій сфері залишає за собою позитивне враження. Тому, враховуючи зарубіжну практику застосування податкових стимулів щодо інноваційної діяльності, вважаємо за доцільне впровадження в податковому законодавстві України такої податкової пільги, як інвестиційний податковий кредит.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tax Law Design and Drafting (volume 2; International Monetary Fund: 1998; Victor Thuronyi, ed.) Chapter 23, Income Tax Incentives for Investment. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/nft/1998/tlaw/eng/ch23.pdf>
2. Canada Income Tax Act, R.S.C., ch. 1, §127.3,5th supp. 2012. URL: <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/I-3.3/page-134.html#docCont>
3. Податковий кодекс України (зі змін. та доп.) № 2755- 17. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13—17. Ст. 112

4. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266.

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо встановлення інвестиційних преференцій у виді інвестиційного податкового кредиту): проект Закону України від 19.08.2016 № 5037 URL доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=59892

6. <http://council.gov.ru/media/files/41d4df1ff0148dce377f.pdf>

ПІДСИСТЕМА ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Подрез-Ряполова Ірина,

*Україна, Науково-дослідний інститут правового забезпечення
інноваційного розвитку Національної академії правових наук
України, науковий співробітник,
learnwisdom40@gmail.com*

Анотація: Рассматриваются проблемы развития и функционирования инновационной инфраструктуры на региональном уровне. Определяются основные составляющие инновационной инфраструктуры, а так же основные правовые проблемы развития и функционирования инновационной инфраструктуры на региональном уровне. Подчеркивается необходимость усовершенствования институционально-правового обеспечения развития регионов.

Abstract: The problems of the development and functioning of innovative infrastructure at the regional level are considered. The main components of the innovation infrastructure are determined, as well as the main legal problems of development and operation of the regional innovation infrastructure. The need to improve the institutional and legal support of regional development of regions is noted.

Keywords: innovation infrastructure, socio-economic development, regional level, regional differentiation, legal regulation.